



## QUÈ CAL SABER?

### MÉS ANGLICISMES EN ELS TEXTOS CIENTÍFICS<sup>1</sup>

En els números 28, 53, 118 i 145 de què cal saber?, fèiem esment d'una sèrie de termes propis de la llengua anglesa que sovint s'interfereixen amb els equivalents catalans i que constitueixen, per tant, **anglicismes** innecessaris que cal bandejar dels nostres textos científics. Avui presentem un altre tipus d'**anglicismes**, que podríem anomenar **anglicismes tipogràfics**. En els textos científics hi ha un seguit de regles tipogràfiques que determinen la composició del text. Com que la major part dels articles que llegim són en anglès i els programes de tractament de textos amb què treballem sovint són configurats per defecte per a aquesta llengua, moltes vegades componem el text a la manera anglesa sense adonar-nos-en. De la mateixa manera que en aquest tipus de text cal respectar la normativa gramatical, també és convenient emprar les normes pròpies de la **tipografia catalana** tradicional. Heus ací uns quants exemples d'aquesta mena d'interferències derivades de la **tipografia anglesa**.

En català s'empren preferentment les **cometes baixes** (« »), igual que en espanyol i en francès, per bé que no deixem espai entre aquests signes i els mots que emmarquen, a diferència del francès, que sí que n'hi deixa. L'anglès, en canvi, empra les **cometes altes** (" ").

En anglès és costum que, en les **referències bibliogràfiques**, el volum i les pàgines a què fem referència siguin escrits sense anar precedits de cap **abreviatura**; per exemple, «58(3): 301–315». En català és més tradicional fer-ho amb **abreviatures**, com ara «vol. 58, núm. 3, p. 301–315» (les **abreviatures**, però, poden ser diferents). Fixeu-vos també en la diferent llargària del **guió** que separa la primera pàgina de l'última (en anglès, és un **guió mitjà** o **menys**, mentre que en català és un **guionet**).

El **menys**, **semiguió** o **guió mitjà** (–) (no \**guió* en; en angl., *en dash*), en català, és usat gairebé exclusivament com a **signe de subtracció**, mentre que en anglès té un ús més diversificat: a més de fer de signe matemàtic, separa dues xifres d'una correlació o en un terme en què apareixen cognoms que pertanyen a autors diferents, per exemple. Així doncs, no hem d'escriure \*«el model Singer–Nicolson» ni \*«p. 34–87», sinó «el model Singer-Nicolson» i «p. 34-87», respectivament.

El signe **menys** de les expressions matemàtiques queda activat automàticament quan fem servir l'editor d'equacions o el mode matemàtic del nostre programa de tractament de textos (si en té), com ara  $2x - y = -34$  (noteu que totes les **incògnites** han d'anar en **lletra cursiva**, però els símbols dels **operadors matemàtics** es componen sempre en **lletra rodona**).

L'**enllaç simple** (–) de química, que es fa servir per a unir els grups d'àtoms d'una molècula (com ara en la fórmula de l'etanol: «CH<sub>3</sub>–CH<sub>2</sub>OH»), té una llargària que està entre el **menys** (–) i el **guió llarg** (—), i ha de coincidir amb la llargària de l'**enllaç doble** (=) i de l'**enllaç triple** (≡).

El **guió llarg**, o simplement **guió** (—) (no \**guió* em; angl. *em dash*), s'usa, igual que en anglès, per a emmarcar un incís en el discurs. En català han d'anar units a la primera i a la darrera paraula de l'incís. Escrivim, doncs, «els ratolins que han perdut més pes —els més mal nodrits— presenten...», i no \*«...que han perdut més pes—els més...» (com fa l'anglès) ni \*«...més mal nodrits — presenten...». Si el **guió** final coincideix amb un punt, ometem el **guió** de tancament (en espanyol, en canvi, no s'omet mai el **guió** de tancament en els textos que no són de ficció). Aquests **incisos** es poden d'emmarcar amb **guions llargs** o amb **parèntesis** o amb **comes**, però no amb altres tipus de **guions**.

1. Podeu trobar més informació sobre les qüestions de què tracta aquest full a Josep M. MESTRES *et al.*, *Manual d'estil: La redacció i l'edició de textos* (en línia), 5a ed. corr. i ampl., Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 2019, i INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SERVEI DE CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA I SERVEI EDITORIAL, «La simbologia i la formulació en els textos científics», a *Crítèria* (en línia), Barcelona, IEC, 2014 (actual. 2021), § 3.2.1.